

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

HÁZHOZ KÜLDVE:

Egész évre . 5 frt — kr
Félévre . . 2 frt 50 kr.
Hivatalok, községek, köz-
ségi jegyzők és tanítók
részére egész évre 3 frt

Az előfizetések
postautalvánnyal
eszközölendők.

Egyes számok 10 kr-ával
kaphatók a kiadóhiva-
talban.

GÖMÖR

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS VEGYES TARTALMU HETILAP.

HIRDETÉSEK.

Háromhasábos petit-sor
egyszeri közléseért 7 kr
kétzeriért 6 kr., több-
szoriért 5 kr. fizetendő
Bélföldi minden egyes
beiktatásért 30 kr.

A NYILTTÉRBE:

minden 3-hasábos gar-
mond sor díja 15 kr.
Hirdetőirodák, előfizetők
vagy gyakori hirdetők
e emes díjkedvezmény-
ben részesülnek.

A kéziratok a szerkesztőséghez (Kossuth-utca
8. sz.) küldendők. Kéziratok vissza nem adtnak
Felelős szerkesztő: SZELESS ÖDÖN.

Megjelenik hetenkint egyszer,
— VASÁRNAP. —

A hirdetések, előfizetések, reklámációk,
a kiadóhivatalba (Kossuth-utca 7. sz.) intézendők
Laptulajdonos: DRASKÓCZY LÁSZLÓ.

Kultur-törekvések.

Három hatalmas eszme teremtette meg
a mai Magyarországot.

Az első, hogy Magyarország a törté-
nelmi jogfolytonosságot fenntartva, alkotmá-
nyos állam legyen, a második, hogy Magyar-
ország jogállam legyen, — vagyis hogy a
modern jogszükségletnek megfelelőleg legyen
megteremtve egész jogrendszere, — végül a
harmadik, hogy Magyarország kultur-állam
legyen, vagyis megvalósítsa az anyagi és
szellemi modern tökéletesedés eszményének.
Hogy ezen utolsó törekvésben a nemzeti eszme
is érvényesülést nyerni hivatott, kétségtelen,
bár kétségtelen az is, hogy Magyarország,
mint történelmi jogokon fejlődő állam a nem-
zeti eszme keresztülvitelében sokkal több óva-
tosságra, körültekintésre van utalva, mint
akármelyik más, tisztán nemzetiségi alapon
szervezkedett állam.

És ép az a szabadság, melyet a törté-
nelmi jogok biztosítanak a honban minden pol-
gárnak felekezeti és nemzetiségi különbség
nélkül, — ad létjogot, hogy a történelmi jog-
alapon az államalapító s századokon át állam-
fenntartó s államfejlesztő elem, a magyar,
mely saját fájának egyéniségét az általa meg-
teremtett államra is átvitte: a nemzeti eszme
s általa éltetett nemzeti cultura kifejtésére
megtegyen mindent, — s kiegyenlítse ama
ellentétet, mely a nemzetiségi conglomeratum-
ból megteremtett történelmi állam s magyar
nemzeti eszme között van.

Szabadságot biztosítani mindenkinek, de

el nem engedni ama történelmi jogon megterem-
tett szabadságát a magyar fajnak, hogy az
állam külső megjelenésében, közjogi tagozat-
ában, — s benső mivoltában szellemi s anyagi
culturájában magyar fájának magyar jellegét
érvényesítse.

Ebben culminál minden magyar cultur-
törekvés, mely nem akar elnyomni, — ha-
nem alkotni s teremteni, alkotni egy vezérlő
culturát, melynek létjogosultsága még a leg-
cosmopolitusabb felfogás által is indokolva
van, úgy, hogy nem mi magyarok, hanem az
általunk megteremtett cultura, tehát egy er-
köcsi hatalom van hivatva hódítani, van
hivatva lenni ama „Samum“, mely elfogja
söpörni mindazon aljas törekvéseket, melyek
az állam biztonsága, a magyar faj jótekon-
y munkája, ezen munka által megteremtett ma-
gyar cultura ellen intézettek lépten-nyomon.

Ez az eszme, messze túl szárnyalja a
hivatalos hatalom minden eszközét, mert a
pánslávismus minden ködszerű hatalmát fénylő
napként fogja széjjel szórni.

S ha a cultura hatalmának annyi erőt
tulajdonitunk, a közművelődési egyesületeket
felkarolnunk legszentebb kötelességünk legyen.

A társadalom minden tagja lépjen be ezen
egyesületekbe, mert tudják meg azt az igaz-
ságot, hogy a társadalom munkája culturalis
dolgokban mindig mélyrehatóbb, hatalmasabb,
mint az állami tevékenység.

A culturalis egyesületek pedig minél in-
kább adjanak magukról életjelt.

És e helyütt örömmel kell üdvözlönnük
M o l n á r Józsefet, hogy a rimaszombati

kör tevékenységét ismét napirendre hozta, s
mi úgy véljük, hogy ezen kör sem marad
programjánál, és hogy a tevékenység terére
fog lépni, őt fogják a többi körök követni,
az egész gömörmezei közművelődési egyesü-
let, — melynek tagjai közt van olyan ki-
tűnő férfiú is mint gróf Andrássy Géza, kinek
a közművelődés terén egy halhatatlan tettét
iktathatjuk ide, hogy magára vállalta Batliérben
a kisdedóvó költségeinek teljes fedezését, Batliértől
Dobsináig pedig az összes helyiségekben meglevő
és felárlítandó évodák fenntartási költségeinek
felet.

Ez volt a legméltóbb felelet a pansla-
vismus aljasságaira, — így feleljünk minden-
kor, s mindenütt annak minden szétlen haj-
szájára.

A mi színészeink.

Nagyon fádom az igaz, ujjaim meg vannak
dermedve, de a színi kritikát azért mégis meg-
írom. Előadás után már megittam egy forró
csaját, de azért mégis brrr, úgy fádom. Hát ugyan
ki is találta ki azt, hogy fűtetlen teremben tap-
soljon az ember lenge Tháliának. Van talán va-
lami gallyfája a városnak, hogy odaadja, nem
a színészeknek, hanem a közönségnek.

A színészeknek már ugyis hozott áldozatot,
elengedte nekik a terem bérletét; hozzon most
egy kis áldozatot önfiai —, önleányáért — fű-
tesse be a hátra levő néhány előadásra a ter-
met, hogy ne dideregjen a publicum, mikor
ezek a kulturharcosok oda hívják.

De nini! hisz ez nem színi kritika! Ezer
bocsánatot! azonnal haza fogok. Ezt csak azért
mondottam el, mert fáztam.

TÁRCZA.

VALLOMÁS.

Ha te úgy szeretnél, a mint én szeretlek;
Ha el nem felednél, mint én nem feledlek;
Ha te úgy lobognál, a mint én teéted;
Ki a villámoknál erősebben égek;
Ha oly tüzzel égnél, mint ez az én szívem;
A vulkán tűzénél jobban, melegebben;
Ha úgy imádnál te, a mint én imádlak;
Legboldogabb lennék e világnak,
A nagy isteneknél megelégedettebb,
Ha te úgy szeretnél, a hogy én szeretlek.

Juhász László.

Vera.

— A „Gömör“ eredeti tárczája. —

A kastély tetejéről lehallatszott a nagy
hársfa alá a gerle bugása; bizonyosan a párját
hívta. A bokorban egy kis ökörszem ugrált paj-
kosan, ki-ki kandikálva az ágak közül.

A szép leány karját a karomba fűzte.
Károly, én magát szeretem, — mondá ra-
gyogó szemmel.

Én is magát, mint testvéretem.
— Mint testvérét? — kérdé fuldokolva.
Tehát csak mint testvérét szeret — mondá zo-
kogó nevetéssel s oda hullott az ölembe, mint
egy letört virág, mint egy haldokló pille.

Nem tehettem róla. Ezt a szép szőke lányt
nem tudtam szeretni másképp, mint testvéretem.

Mást szerettem.... ő szeretett engem, én
nem szerettem őt.

A gerle megszűnt zokogva bugni, elkezdett
nevetni. A csalogány egy szomorú dalt kezdett.
Futottam el a helytől.

Mintha a szívembe nyilallott volna a gerle
nevetése, vagy nem is az talán, hanem annak a
lehullt pillének a fuldokló nevetése. El akartam
üzni a képet magamtól. Nem lehetett, folyton
halottam: tehát csak testvére vagyok!

Majd elfelejttem — gondoltam — menjünk
az aranyoshoz.

Mint egy özike futott előmbe. A nyakamba
vetette magát, oda kuszott a keblemre s mint
a kigyó font körül karjaival. Befogta a szememet

— Most nem tudod meg, hogy hol csókolk-
lak meg, találj ki — csicsérgé.

Bele kapaszkodott a hajamba, elkezdte czi-
bálni, mint egy kis baba, azután a zsebeimet
kutatta ki. Olyan furesának tűnt fel előttem
minden, mintha unottá vált volna ölelése, hi-
deggő csókja s kiszámított minden naivsága.

Az aranyos észrevette.

Talán már nem szeretsz Károly — szólt
pajzánul — talán unod fecsegéseimet, hiszen te
mondád, hogy beszéljek, talán nem találod öle-
léseimet elég melegnek, hiszen te mondád, hogy
öleljelek; talán nem szeretted, ha csókollak, hi-
szan te tanítottál meg. Olyan volt, mint egy
panszokódó madonna, olyan szép volt, olyan
kedves, mint egy harmatos bimbó. Úgy sze-
rettem volna visszaölelni, csókolni... akartam.
Karom lehullott, a csók ajkamon fagyott; érez-
tem, hogy az aranyos többé nem aranyos. An-
nak a letört lilomnak, annak a bánatos pillének
a képét láttam, annak a zokogását hallottam.

Többet nem mentem el az aranyoshoz.

*

Valahára bátorságot vettem s elindultam a
nagy tetejű kastély felé, melynek kertjében az
a nagy hársfa van.

Osz volt. Félve csörrent meg egy-egy levél;
szürke felhők takarták az eget. A fejem fölött
egy csapat varjú szállott el károgyva.

A nagy hársfa alatt a bokorban egy csa-
logány dalolt; a kastély tetején egy gerle zo-
kogott.

Kérdeztem az anyját, hol van Vera. Oda
vezetett az ablakhoz, lemutatott a hársfa alá.

Ott van! — mondá fuldokolva — maga
akarta, hogy oda temessük, nem tudom mért,
de nagyon szerette azt a helyet....

... Te édes angyalom, te hófehér ruhás,
liliom arcú lány, te rózsás leheletű édes min-
denem, mért mentél el még, mért?

Te beteg pille, te lelkelem lelke, oda adom
mindenemet, vedd el a lelkemet, az eszem, a
szívem már úgy sem enyém; csak egy percze,
csak egy pillanatra hagy lássalak.

Hát nem tudod, hogy szeretlek, hiszen ak-
kor is szerettelek, csak a vakság mondatja ve-
lem, hogy nem. Nem látod, miként vergődöm
itt, mint egy féreg keresve a helyet, a port,
mit lábad érintett.

Te, te harmatos rózsabimbó, oly kemény
volna kebeled, hogy nem hallgatnál rám. Jöjj,
jöjj, fond karodat karomba, üljünk le a nagy
hársfa alá, oda, hol egykor azt mondád, szeret-
lek. Most ne mondj semmit, majd én sugom fü-
ledbe — szeretlek, szeretlek kimondhatatlanul.
Menjünk virágot szedni, kössünk koszorút, lán-
czoljuk össze magunkat vele, hogy még a halál
se választthasson el. Jöjj hallgassuk meg a pa-
takot miként lubiczkol, mily szeretette. simul-

A decz. 8-iki előadással fejeztük be mult számunkban színi referadainkat. — Következő napon pénteken — mint rendesen — szünet volt; — szombaton pedig zsufolásig telt ház előtt, milyen még nem volt Rimaszombatban, Wert és J. Held nagy operettéje a „Madarász-került színe. — Második nagy operette már, mely ily szép zenére írva színe került. — Első volt a Don Caesar és második a Madarász, mely azonban előadási sikerére utána áll a Don Caesarnak. — Különben is énekesek híján ily nagyobb operette előadása nem sikerülhet Batosy társulatának. — A kinek nincs hangja ne daloljon. — A mi azonban a zenei résztől eltekintett előadást illeti — általában véve eléggé sikerültek mondható. Szatmáry Zsuzsika postás Milka szerepét ügyesen adta, de már a híres tiroli madarászt nem hisszük oly félszegnek, oly maznának, mint azt Batosy velünk elhitetni akarta. Legjobban játszott az egész darabban Szabóné Mariska, mint Szaniszló gróf; már teljesen belelálta magát a férfi szerepbe is. Polgár Béla talán tulságos sokat mókázott; Szabó játéka sikerültek mondható s Polgár K. és Kiss Pálffy eléggé ügyes karikaturákat csináltak a professzorokból. Szóval az előadás ment-ment de a darabnak keddi megismétlésén összeverődött közönség kicsisége s az üres pad sorok eléggé jelezték a színészeknek, hogy jobbat várnunk.

És adtak is jobbat, mert a vasárnap előadott **Kondorosi szép csaplárné** ugy egészenben, mint részeiben kinyerte elismerésünket s dicséretünket. — Szatmáry Zsuzsika — bár annyira kinyerte már a közönség tetszését, hogy valóságos kedvencevé választotta, s már pusztá megjelenése is elég, hogy tapsvihart arasson — mégis még egy darabban sem volt oly kedves, sikkes, mint ennek a darabnak első felvonásában, mint a „Kondorosi szép csaplárné.“ Később már nem találta magát ugy bele szerepébe, mert az a lelki fájdalom, az a lelki hárcz, melyet férjének a csárdásnak (Batosy) féltékenysége előidézt, nem igen látszott rajta. Eppen ugy hiányzott benne a mélység, a mily tulságosan meg volt az Batosyban. Különben is Batosy nagyon szereti a deklamálást s azt ott is alkalmazza, a hol nem szükséges s nagyobb lelki küzdelmet mutat ott is, hol ennek helye nincsen. Szép és háládatos szerepe volt Szabó Etelnek; igen kedves volt mint Bársony huga, a kis Böske. Belőle még a társulatnak egyik legjobb ereje lesz. Szitai (Csörgő Laci) játékaival meg voltunk elégedve, jó volt Szabó mindenese is. B. Polgár Fanny tulságos hideg volt, nem neki való e szerep. Polgár Béla Kopasz Marciája igen élethű alakítás volt s Polgár Károly (Olesó Mózes) is igen kifogástalan.

Szerdán volt a legszebb előadás, a „Márványhölgyek.“ Az előjáték, sőt talán az egész előadás fénypontját az a szoboresoportozat képezte, melyet B. Polgár Fanni, Szabóné Mariska és Radák Róza alkottak. A család oly teljes volt, hogy mindaddig valóságos márványszobrokat hittünk magunk előtt, míg a szép

nak egymásmellé a habok, simulj te is ugy a keblemre.

Miért mentél el? Talán előlem menekültél? Hiába minden! ugy is látalak, látom milyen fehér a ruhád, mily rózsás az arcod, mily kábitóan fényes a szemed, még a hangodat is hallok, olyan, mint a lélekharang csengése. Azt hiszed itt hagytál? Nem, nem. Enyém az aranyos hajad, enyém a szemed villanása, enyém az ajkad mosolya, enyém az arcod liliuma, a rózsás ujad érintése, a hó kebled sóhaja, enyém vagy egészen, enyém minden porczikád: örökre enyém! . . .

*

És én minden éjjel látom őt. Hallom lassan kinyílni az ajtót, a zár csikordulását. Látom kábitóan fehér arcát, hallom keble pihegését. Napról-napra érzem, hogy örültebb vagy száll belém őt látni valóságban, érinteni rózsás ujját, megsimítani arany haját s gyöngéden érinteni piczi ajkát.

Nem lehet . . . lassan, lassan, mint a rózsza bimbó lehelete, tovább libeg s eltűnik . . . Most már én szeretem őt — s ő nem szeret engem!

Ruik László.

A FIATAL FÉRJ.

— Rajz a társaséletből. —

Irta MARTONFFY IMRE.

Szótlanul megkövülve állottam egy helyben és utána tekintettem, azután némán és zajtalan vetém le felöltömet, szobámba surrantam és karszékre rogytam. Kezeimet mellemen ke-

szobrok ajkaira s szemeire mosolyt nem csaltak Gorgias szavai. Batosy igen jó volt ugy is mint Phidias, de Rafaelben valóságos művészi alakítás volt játéka. Annak a lelki kinnak ábrázolása, melyet megcsalt szerelme idézett elő, az a halálküzdelem, mely Desgenais és Marie karjaiban egy végsőhajtással ért véget, oly egyszerű, oly meghatározó volt, hogy egy valóságban végbenemő drámát vélhettünk szemeink előtt lefolyni. Kunhegyi mint Desgenais hírlapíró, eddigi összes sikereit felülmutatta; Szabó Etel pedig oly szép alakítással, oly kedvesen adta Marie árvát, oly ügyes, oly sikkes volt a színpadon, hogy annak a dicséretnek, elismerésnek, mely játékát kísérte, minden részét igazán kiérdemelte. B. Polgár Fanni Markó szerepében ismét mint a már megszokott elegáns és kiváló művésznő mutatta be magát. Igen jó volt Szilágyi Berta mint Rafael anyja. Szabó Gábor, Polgár Béla, Szitai szintén jó alakok voltak.

Csütörtök volt a kaczagók estéje, ugy, sőt még jobban mint a „Papageno“ előadásakor. A „Bolondok háza“ került színe oly ügyes alakítással, hogy nem volt a szereplők között egyetlen, kire kifogást tehetnénk. Polgár Béla — az örökös jóízű humor — ma talán összes sikereit felülmutatni igyekezett; minden mozdulata, minden szava jóízű kacagást hozott ajkainkra. Szilágyi Berta, Szabóné Mariska kitűnők voltak. Szabó Etel már régebben kinyerte elismerésünket a mai estén még jobban fokozta, Szenesiné, Szücs Margit, Radák Róza jó alakok voltak. Kunhegyi igen jó alakítással mutatta be magát. Szitai is a festő szerepében, de mindnyája valóban betalálta magát a helyzetbe, s mindnyájoknak részük volt abban, hogy a közönség oly jól, oly elevenen érezte magát, mint érezte csütörtökön, a „kaczagók estéjén.“

Gömörmezei atletikai klub megalakulása.

„Ép testben, ép lélek.“ E jel mondatot tartva szem előtt, Török Gyula megyei aljegyző kezdeményezésére egy kicsi, de lelkes csapat gyűlt össze f. hó 12-én egy torna és vivő klub alakítására. A közel-múltban volt már egy ilyen egyesület városunkban, de az mihamar a többinek szomorú sorsára jutott, elaludt; azonban hisszük — a megjelentek névsorából következőre, — hogy ugy az egészségi, mint a társadalmi szempontból is igen fontos eszme most nem rövid órákra született, hanem életre szóló egyesületé alakulni hivatott, s ugy látszik, hogy a kezdeményezők mellé a tagok nagy számmal fognak csoportosulni.

Az alakuló gyűlés lefolyását a következőkben adjuk:

Az alakuló gyűlésen ott voltak: Hámos Aladár, Fáy István, Draskóczy László, Török Gyula, Farkas Zoltán, dr. Veres Samu, dr. Cziher Miksa, Szeless Ödön, Lokcsánszky Endre, Bruckner Gyula, Löcherer Gyula, Papp László, Papszász Gyula és dr. Kármán Aladár Ernő. — Az egybegyűlteket dr. Veres indítványára Hámos Aladárt korelnökké, Papszász Gyulát jegyzővé választották.

resztbe fontam, s mai tanulságos élményeimet szerettem volna valamivel helyrehozni. Kedvetlennek érzém magamat s kitört rajtam a vallott kudarcz mérge. Dühös voltam magamra, feleségemre, művészi igyekezetemre, barátaimra, ismerőseimre és valamennyi ismeretlenre. Önmagamot saját józan eszem előtt szörnyen blamiroztam, olyannyira, hogy nem tudtam kibékülni önmagammal. Egész énem erkölcsi meghasonlásban volt: szerettem volna magamat megpofozni.

Ekkor puha kar fonódott nyakam köré, tüde piros ajkak tapadtak az enyéimre, s bársony sima kéz gyöngéden simogatta összeránczolt homlokomat.

A csodálatos önkényes száműzetés feloldódott. Még folyton zavarban voltam, míg végre a szellemi egyensúly végképen helyreállt bennem. Mariska az előbbi esetet egy hanggal se említette, de pajkos mosolyából sejtettem, hogy „átlátott a szítán.“

Két nap mulva titokteljes esti sétájának gyümölcseivel lepott meg. Gyönyörű születésnap ajándékot kaptam, szebbet, melyet oly ember legkevésbé se érdemel meg, ki a költői szerelmet a házon kívül keresi. Keblemre szoritám drága Mariskámat, s megfogadtam magamban, hogy ily hangulattól elragadni soha se engedem magam, s egyáltalán ismeretlen nő után nem futkosok. A tiltott gyümölcs első falatja szerencsésen elcsuszott, de másodsor alig ha nem megjárnam s nyakamat szegném a tiltott szerelem sikamlós jégáráján.

(Vége.)

Török Gyula előterjesztette az összeívetel célját, hogy miután régóta érezzük egy sport-pártoló egyület hiányát, kívánatosnak tartanánk, hogy egy ilyen egyesület, — mely a társadalmi összetartásnak is egy szoros kapcsát képezné, — megalakulna. Az eszmét az összegyűlte általános lelkesedéssel fogadták s a czím megállapítása körül kifejtett hosszabb vita után elhatározták, hogy az egyület „Gömörmezei atletikai klub“ czímmel, Rimaszombat székhellyel megalakul; az alapszabályok kidolgozására Hámos Aladár elnök ajánlatára: dr. Veres Samu, Lokcsánszky Endre, Papp László, Fáy István, Szeless Ödön és Török Gyula tagokból álló bizottság küldetett ki, melynek elnöke Hámos Aladár, jegyzője Papszász Gyula lesz.

Az egyület helyiségeül a főgymnásium tornacsarnoka szemeltetett ki, a tagok gyűjtésére nézve pedig azt határozták, hogy az az immár belépett tagok jóindulatára és belátására bízatik, az ajánlott tagok neve Török Gyulának bejelentendő.

A beiratási díjat 2 frtban, a rendes tagsági díjat pedig lehetőleg havonta fizetendő egy forintban állapították meg. Alapító és pártoló tagok is beléphetnek.

A gyűlés Török Gyula indítványára elhatározta, hogy a törzsvagyón növelése céljából működvelő előadást rendez, s vigalmi bizottságot alakított, melynek tagjai: Draskóczy László elnöklete alatt Török Gyula, dr. Veres Samu, Szeless Ödön és Papszász Gyula. E bizottság a közgyűléshez kész tervezetet fog bemutatni. Az alapszabályok Fáy István indítványára 14 nap alatt beterjesztendő s a közgyűlés határideje január 4-ikére délután 4 órára tűzött ki. Végül az értekezlet köszönetet szavazott a derék házigazdának Török Gyulának, az ügy buzgó és lelkes támogatójának. Az ülés az elnök elterése közben ért véget.

Nagy érdeklődés közt gyűlt együvé a kezdeményező Török Gyula meghívására a megyei és városi sport-kedvelők egy kis társasága.

Tárgysorozata

a Gömör-Kishont t. e. vármegye megyebizottsága által Rimaszombatban, 1892. decz 29-én és következő napjain tartandó rendes közgyűlésnek.

A vármegyei közigazgatási bizottságból kilépendő tagok helyeinek választás utáni betöltése, — ugy a vármegyei állandó, — központi — bíráló, — igazoló és jegyzői nyugdíjkezelő választmányok, valamint az adófelszólamlási és a számvizsgáló bizottságoknak törvényszerű újból alakítása.

Ministerelnöki leirat az új kabinet megalakításáról.

Hieronimy Károlynak belügyministerré történt kinevezéséről szóló ministeri leirat.

Vármegyei kiadó hivatalos jelentése az 1893/4. évi törvényhatósági uti költségelőirányzat közszemlére kitételének eredményéről.

Irányi Dániel országgyűlési képvis. elhunytáról szóló gyászjelentés.

Kaszap Bertalan Hevesvármegye alispánjának elhunytáról szóló gyászjelentés.

Belügyministeri rendelet a vármegyei központi választmányból kilépendő tagok helyeinek betöltése tárgyában.

Belügyministeri rendelet az 1893. évi vármegyei költségvetés jóváhagyása érdemében.

Arlejtési bizottság jelentése a szolgaszemélyzet ruhailletménye, — irodai, — fűtő és világító szerek szállításának biztosításáról.

A vármegye részére szállítandó tűzifa iránt kötött szerződés.

Bizottsági jelentés a kéményseprési szabályrendelet módosítása tárgyában.

Rimaszombat város és Petrovics János s társai felebbezése a kéményseprési iparról alkotott szabályrendelet ellen.

Alispáni jelentés a sajpöspöki hidvámjog bérbeadására nézve kötött szerződés tárgyában.

Alispáni jelentés a vármegyei pénztárak időszakos vizsgálatának eredményéről.

Rimaszombati takarékpénztár átirata, az intézetnél elhelyezve levő megyei pénzek utáni kamatoknak 4, illetve 4½%-ra történt leszállításáról.

Sárosvármegye közönségének átirata a ragadós tüdőlob kiirtása iránt benyújtandó törvényjavaslat módosítása érdekében.

Jolsva rend. tan. város által a murány-völgyi vasut kiépítéséhez való hozzájárulás czímén megszavazott 30.000 frt kifizetése iránt hozott határozat.

Számvéveségi jelentés az inséges helyzetben volt garamvölgyi lakosság segélyezésére utalványozott 1050 frtnak hovaforratása iránt beadott szolgabírói számadások megvizsgálásáról.

Járásbeli főszolgabírák közös kérvénye a folyton szaporodó ügyforgalom okából, hivata-

A földmívesek téli munkája.

Ha meghozta a nyár a maga áldását, s izadó arcával letarolja népünk a kalászos mezőt a mikor az ős gyümölcséből már kifogyott, — az élet szeme hombaron, szalma, széna-kazlakban, boglyákban áll; szőlő, bor, gyümölcs pin-cékben, padláson téli elrakva: földünk népe megkönnyebültén sóhajt fel: egy esztendőre való munkámat bevégeztem, a télire valót megadta az Isten, most már pihenhetek tavaszig.

És pihen. Így szokta azt atya, nagyatyja, dédapja s az unokák családi tradícióként öröklék a hitet, hogy a ki nyáron át szorgalmasan dolgozott, télen át megérdemli a pihenést. Földmíveseink között két osztályt különböztethetünk meg. A birtokos osztályt, kiknek egy, negyed, fél, egész, vagy több telkük van, — és egy ugynevezett zsellér, vagy napszámos osztályt, kik közül egy némelynek háza van, másik részének az síncs.

A birtokos osztály férfiai azzal töltik idejüket, hogy gazdaságuk kiegészítésül szolgáló marha-állományuk etetését, itatását ellenőrzik, a kocsis és béresre felügyelnek, maguk ritkán foglalkoznak szóra érdemes munkához, beünek a bírósághoz, falu követségéhez vagy egy-egy szép napos időben házak elé gyűlnek, istállóban összejárnak s politikáznak, beszélnek adóról, drágaságról, olesóságról, ökör és ló értékéről, sertések hizálásáról; olykor bejárnak a hetivásárra eladni kész terményüket s ha fuvar akad elmennek követ vagy fát hordani s így lassankint leörlik a telet. Jövedelmük ugyszóván semmi, egész megélhetésük az előző nyár termésének bőségétől tételeztetik fel, s így téli ellátásuk is ahhoz arányul. Ha szűk a termés adóra sem telik: a pénzügyekhez kell fordulniok kisegítésért, megterhelik birtokukat.

A zsellér nép sorsa természetesen még szomorubb. Neki a nyár verejtékes munkája árán is alig ad annyit, hogy elég legyen téli. Az ő megélhetése feltételes, csak napról-napra ferjed, minden biztosítást nélkül. Beáll „marhabánónak“, eljár fát vágni, apróbb szolgáltatásokat keres csekély s bizonytalan bérért s a telet keservesen inkább áttengi nyomorult kosztján, mint átéli.

A nők — a birtokos osztálynál a ház vezetésén kívül fonással, szövessel foglalkoznak. Os idők óta van az így. A zsellér asszonyok pénzért fonnak. Kapnak egy „pászmát“ fonalért 4, mond négy krt, ha szorgalmas és ügyes kezű az illető, s fon reggeli 4 órától esteli 11 óráig, másfénap vagy két nap alatt fon egy pászmát. Tehát napi keresete legjobb esetben 3 kr. s az a kegydíj, a mit a fonató egy-egy falat képen: krumpli, tök vagy darab kenyér alakjában oda lök neki.

Gyermekei foszlott ruháskában lábbeli nélkül, küzdve a hideggel, szenvedik át a telet s a legtöbb iskolamulasztásnak a ruhahiány az oka.

Rövid vázlat-képe ez a földmívesek téli életének, mely szomorú és lehangelő, s itt volna az ideje, hogy a kép vidámabb hangulatba menjen át.

32-ik számunkban megemlékeztünk a gazdasági szövetkezet azon nemes törekvéséről, mely által a munkásokat nyári munkához kívánja juttatni s így biztos nyári jövedelemhez.

Nem kevésbbé fontos azonban, hogy gondoskodjék a téli munkásokról is, illetőleg a téli jövedelemszerzés módzatáról is.

Tagadhatatlan, hogy a föld népe bizonyos elfoglaltsággal viseltetik minden oly munka iránt, mely nem illik be közvetlenül a földmívelés körébe, némiképp lealázónak tartja azt s attól még saját jóléte árán is visszahúzódik.

Ezen ósdi felfogástól le kell szotatni a népet, s fel kell világosítani, hogy a munka bármily irányu, tisztességes eszköze a megélhetésnek és saját jóléte érdekében köteles felhasználni. Ne irtózzanak a munkától, hisz ebben nyílik boldogulásának feltétele.

S népünk bár hajlandó a kényelemhez, egyszersmind elég természetes észszel bír különbséget tenni: a munkával kapcsolatos jólét, s a dologtalansággal együttjáró nélkülözés között, s ha módjában áll választani, szorgalmáról megfogja győzni a kételkedőket.

Hiábavaló ideákkal nem akarunk eléállani, s meg nem valósítható eszközöket a munkaadásra s a gyümölcsözésre nem óhajunk felsorolni. De a mi kivihető, s hitünk szerint célra vezető lenne, a mely elősegítené a jólétet, enyhítené nyomorát nemzetünk testének, azt mint lelket ölthető eszmét felvetjük.

Hol foglalkoztathatók a munkás kezek téiben?

Vessünk egy pillantást a nyugat népének téli munkájára.

Ausztria, Belgium, Hollandia, Schweiz, Francia, Angolországban a nép legnagyobb része gyárakban dolgozik, kereskedelmi üzletekben nyernek alkalmazást: férfiak és nők. S a

kik ide nem mennek otthon foglalkoznak házi iparral de dolog nélkül, kereset nélkül egyik sem szűkölködik.

Am a fenti országok gyári iparban elő vannak, azok gyári országok, míg mi földmívelő ország vagyunk, s nem kívánhatjuk, hogy egyszerre minden falu határában gyár állítsassék fel. Hanem figyelmünket a házi iparra kell fordítanunk, olyan iparra, melyet egyéb házi foglalkozásunk mellett szobánkban elvégezhetünk.

Ez régóta hangoztatott dolog, de vajmi csekély eredményt tudott még eddig elérni s ennek oka abban rejlik, hogy az ipari cikkekhez szükséges tárgyakat nem tudták jutányosan beszerezni, sőt azt sem, hogy hol szerezhetik be, s hogy ha e miatt primitív munkákat értékesíteni akarták, nem találtak vevőre. Így a házi ipar jelenleg a kosár- és kas fonásban s legfeljebb még a szakajtó készítésben nyilvánul.

Minden vidék sajátos alakulása, természeti viszonyai, terménye s lakosainak hajlamai szerint is más és más házi ipari ággal való foglalkozást tételvez fel.

S a hol mi létesíthető, azt virágzásra emelni volna főczélja egy gazdasági, vagy ipari szövetkezetnek, mely emberbaráti törekvés a földnépe boldogulásának megteremtését vívná ki.

Ide is azonban, mint minden vállalatához töké. Tőke, de a mely busásan hozná be kettős kamatát a lakosok inségének enyhítésében, és direkt jövedelmezésével is.

Minden vidék központi városában a vidék munka igényéhez képest egy szövetkezeti raktár volna létesítendő, melyből a munkások munkaeszközöket nyernének olesó áron, s a melyben kész munkájukat illő árért bármikor beváltanák. A szövetkezet tartana egy művezetőt, a ki ingyen látná el utasításokkal a munkásokat; — a mi hova-tovább tökéletesebb munkák előállítására vezetne.

A begyűlt tárgyak nagyban való kereskedésbe bocsátását a szövetkezeti iroda eszközölné, s öszeköttetése által a több rendbeli házi ipartárgyaknak piacot teremtené, mint a hogy Schweiczban divik.

Ezen az alapon a munkás kellő jutalmát találna szorgalmának, idejében nyerné meg bérét, s nem vesztegetné a drága időt semmittevéssel. Több gondot fordítana családjára, gyermekei műveltetésére s az inség könye letörültenék a munka és kereset nélküli egyének arcáról.

Ez lenne a mindennapi kenyér — s a tél gondolata nem fagyasztaná meg a munkás ajkán a mosolyt, mint a jelenben.

— a — a.

Észrevétel

a „Miskolczi kereskedelmi és iparkamara jelentése“ című munkára vonatkozólag.

Ama felfogás által vezéreltetve, hogy a közgazdasági jelentésnek célja a helyzet tisztázása, nem vélek meddő dolgot tenni akkor, midőn a szóbanforgó jelentés Gömör megye mezőgazdasági állapotait: illetőleg egyben s másban commentárral szolgálai bátorodom.

„A gépek használata nagy és közép birtokosoknál terjed, de nem oly mérvben, mint azt az aratáskor tapasztalt munkáskéz hiány indokolná. Jelesül aratógépekben.“ Tökéletesen magamévá teszem ez állítást; de folytatásiágosan szabad legyen kérdés, vajjon egyedül a gazdákon mulik-e ez? Bizonyára nem. Az impulzus első sorban a gépgyárosok részéről volna adandó. Tessék először a magyar iparnak kétségén kívül beváló, erős szerkezetű s olesó áru gépet szolgáltatni, s meg is lesz arra a kereslet. Nagyön kedvező volna, ha a gépgyárosok pl. haszonbérbe adnának gépeket az elismert jönevű gazdáknak, kik a végzett munka alapján megfelelő rész, vagy díjtétel fizetésbe könnyebben bemennének; ez nem járna oly risicóval, mint egy oly gépvétel, melynek anyagi minősége felől meglehetősen tájékoztatlanul állunk. E pontnál főleg a kazalarató gépekre gondolok, melynek terjesztése, elterjedése csakugyan nagyfontosságú volna ezen munkák gyors bevégezése végett.

A munkáskérdés ez ideig igaz, hogy sok gondot nem okozott, azonban az olesón való utaztatás lehetővé teszi népünknek a nagyobb keresettel kecsegtető alföldre való menetelt, s így itthon hiány lesz, melynek pótlásáról megelőzőleg kell gondoskodni. A fensikokra aratógépet lenne kívánatos meghonosítani.

Ugyancsak az aratás szakadatlan teljesíthetése végett, nagyon helyesnek gondolnám az országos vásárokon ezen idő alatti betiltását. Nem kell mondanom mily édes örömet zárandokolnak vásárra földmívelő embereink, s ennek megakadályozása valóban semmi nehézséggel nem jár.

A kamarai jelentésben a cukorrépára vonatkozólag ezt olvassuk: „a cukorrépa termés

igen jól sikerült.“ Gömör megyére vonatkozólag eme állítás talán nem igen felel meg a valóságnak. Már éghajlati viszonyainknál fogva azt mondhatom, hogy a cukorrépa nem fog a jövőben sem nevezetesebb tényezőt képezni. De viszont, s ezt semmi szín alatt sem helyeselhetem, a kender s lenre vonatkozólag, csak egyszerű említés van téve akkor, midőn tudvalevőleg Gömör megyében je. entőséggel birt, s sokkal-móddal eminens színvonalra lenne emelhető. Tudom, hogy ama bizonyos módok nehézséggel járnak, de a kereskedelmi kamara hatáskörével szemben nem legvözhetlenek.

A fonalnövények termesztése ez idő szerint kizárólag a nép kezében van, s csakis házi feldolgozás mellett primitív módon üzik, úgy, a hogy tudják. S a felvidék népének nagy, s gyógyításra váró sebet részben ez képezi.

A fonalnövények termesztését minőség s mennyiségileg fejleszteni kellene egyrészt, másrészt az ily árunak vevőt állítani, ez volna ama ideál, melynek megteremtésén fáradozni az illetékes egyéneknek valóban magasztos feladatát képezhetné. De talán tekintsük a kérdést közelebbről. Gömör megye felső része lentermelésre, alsó része kendertermelésre nemcsak hogy alkalmas, de tekintettel egyéb culturnövényeire, annak nem fejlesztése egy határozott hibának mondható.

Csak hogy a fonalnövények termesztésénél 3 pontot kell figyelembe vennünk, 1. az okszerű termesztést, 2. a jó áztatást s 3. hogy könnyen legyen értékesíthető. A két utóbbi feltétel a gazdák erejét meghaladja, ha csak szövetkezetté nem alakul, s így egyesült erővel nem törekszik az említett cél felé. Vajha így lenne, de nincs így, mert impulzus sehonnán sem jön, pedig a földmívelésügyi ministerium 1890-ik évi jelentése alapján a kat. holdankénti jövedelem szerint is nagyon megérdemelné.

Mig ugyanis zab után bruttó bevétel 27 81 kr.

Rozs „ „ „ 37 54 „

Burgonyából „ „ „ 41 14 „

Buzából „ „ „ 52 — „

addig kenderből „ „ „ 173 74 „

Lenből „ „ „ 134 97 „

Háromszék megyében „ „ „ 355 82 „

Nem szabad továbbá megelégednünk, hogy a téli pénzkeresetet biztosítja a háznépének, s így a kisgazdáknak annyira kívánatos házi iparát is emelné, s a felesleg gyári feldolgozás alá adatnék át.

A kamarai jelentésben a kisgazdák említésével egyidejűleg a rimaszombati földmívesiskola is szóba hozatik azon megjegyzéssel, hogy czélszerű volna a kamara területén még egy második, sőt harmadik ily földmíves-iskolát felállítani. Én részemről azt gondolom, előbb a meglevővel kellene tisztába jönni, oly módon, hogy az csakugyan fejtsse ki jótékony hatását, mely töle a gazdák szempontjából kívánatosnak mutatkozik.

Ennek legelső kelléke, hogy hozzáférhető utja legyen s ne tartsák gazdáink az odame-netelt „merész vállalkozás“-nak. Ettől eltekintve jó volna, ha ugyanott a már egy alkalommal szóban volt bika-telep kérdése újból tárgyalás alá vétetné, annyival is inkább, mert a kamara speczialis területi viszonyai, de meg gazdaságaink jövedelmezőbbé való tétele sürgősen követeli, hogy a szarvasmarha tenyésztés fel-lendítése érdekében tegyünk meg minden le-hetőt. S mit látunk a vidéken? Azt, hogy az apaállatok hibás és csekély száma és a legete-tési mizeriák folytán a tökély közép fokától is messze vagyunk.

Nincs meg az intenzivitás sem növényter-melés, sem állattenyésztésünk terén; de hiszem, hogy hova tovább, ha pénzügyeink acceptál-nák gazdasági vállalatunkat is (közraktár, ken-derkikészítő gyár) s meglevő egyleteink p-dig teljes odaadással munkálkodnak a közgazdaság fejlesztése terén, úgy lehetségesnek tartom a kedvező helyzet létesülhetését, melyet ma nap azonban nincs szerencsém láthatni, tapasztal-hatni. Epen ennek kimondása készített jelen soraim megírására.

Tanítói gyűlés.

A gömör megyei ált. tanító-egylet köz-ponti választmánya f. hó 7-én gyű-lést tartott a helybeli közs. el. iskolában.

Jelen voltak: Törköly József elnök, Fülep Benjámin alelnök, Czikora István főjegyző, Pál Gyula aljegyző, Wagensommer János pénztáros, Nagy Zoltán könyvtáros, Feketéné Otte Hedvig, Groó Vilmos, Simkó Endre és Szöllősy István rendes, — Kathona Géza pót-választmányi tagok.

Törköly József 10 órakor az ülést meg-nyitja, majd az egylet jegyzője szólal fel s teszi meg következőkben előterjesztését:

Az egylet régóta érzi hiányát annak, hogy nincs levelezésénél portómentes joga, a

mely sok költséggel terheli a pénztárt, azért is ajánlja, hogy ezen jog megszerzésére tegyen az egyes lépéseket. Mire a központi választmány azt határozta, hogy az orsz. tanítói közp. bizottság útján a ministeriumtól ezen jog kérvényezendő.

A f. év aug 29-ikén tartott közgyűlésen a következő pályázat el fogadtatott el kidolgozás végett 50 frt pályadíj kitűzése mellett; mik a mai nevelési és tanítási rendszer hiányai? Az erre vonatkozó pályázati hirdetés szövegezését a választmány megállapította, azt a helyi lapokban is közzététetni határozta, — e beérkező pályamunkák bírálóiul pedig: Rőczyer István elnöke alatt Klein Samu és Visinger Károly egyetemi tagokat jelöli ki, illetőleg kéri fel.

Elnök felveti a kérdést, hol tartassék meg legközelebb egyetünk közgyűlése? miután ebben ez ideig végleges megállapodás, közbe jött okok miatt, nem történt. Elnök megbizatik, hogy első sorban Rozsnyó város előjáróságával tegye magát érintkezésbe, s bármi eredménye lenne is eljárásának, az ez irányban való teljes intézkedési jog reá bízatik.

Most az egyikt pénztárosa Vagensommer teszi meg jelentését, mely szerint:

A közgyűlés óta befolyt 231 frt.

Kiadatott s tökécsített: 208 frt 48 kr.

A jolsvai mükedvelő előadásból befolyt 78 frt 30 kr. melynek $\frac{1}{2}$ része a segélyalapra $\frac{1}{4}$ része az Eötvös alapra; $\frac{1}{4}$ része pedig az árvaház alapra fordított. Segélyalap jelenlegi állása: 446 frt 25 kr.; árvaházállása: 661 frt 34 kr. Az egyesület készpénz vagyona jelenleg: 1432 frt 94 kr.

Régi tagsági díj hátralékok is ez idén megelapó eredménytel folytak be.

A közp. választmány Schön Lázár özvegyét e hunyt tagtársunk hátralékának kifizetése alól felmenti, s az összeget töröltetni rendeli.

Nagy Zoltán könyvtáros jelenti, hogy a járáskörök nem felelnek meg azon határozatnak, mikép az összes könyvtár itt központosítottassék, s a könyveket csak egy járáskör küldte be, — kéri a közp. vál. intézkedését; egyuttal beszerzésre ajánlja: Böngérffy „Alló írásról” szóló munkáját. A járáskörök elnökei felhívatnak, hogy intézkedjenek a könyvtár összpontosítására nézve, — az ajánlott ped. munka pedig beszerzetni határozatlik.

Ezek után olvastatnak a járásköri jegyzőkönyvek.

A nagyrozcei járáskör jegyzőkönyvéből Jurin Soma egyt. tag két indítványt küld be.

„Az Eötvös alap bizottság jelentése vétesék be mindig az évkönyvbe. Az indítvány el fogadtatott s megtoldatik még azzal, hogy szélesebb mérvű érdeklődés szempontjából a helyi lapokban is közzététessék. A második indítványa, hogy: az évenként rendezendő „tanszerkiállítás” fogadásosabbá tételvé egy ügyrend, szabályzat dolgoztassék ki. A központi választmány cél szerűnek s eredmény elérés szempontjából szükségesnek is látja az indítvány megvalósítását, azért felhívja a járásköröket, hogy a jövő évi közgyűlésre dolgoztassanak ki egy-egy szabályzatot s azt a központhoz terjesszék be.

A munkálatokra azt határozta a központ, hogy szívesen fogad bármely munkát, de első sorban az általa kitűzött munka kidolgozását várja a járásköröktől.

Ezek után elnök megköszönte a tagok szíves részvétét s a gyűlést fél 1 órakor feloszlatta.

—a—a

Közigazgatási bizottsági ülés

Hámos László főispán elnöke alatt f. hó 12-én tartott a közp. bizottság ülést, s ez alkalommal elintézte a folyó ügyeket. Az ülésnek mint legjelentékenyebb tárgyait, a hivatalfőnökök jelentéseit, — melyek vármegyénk minden intézményeire s viszonyaira élénk világot vetnek — alábbiakban kivonatilag ismertetjük.

Alispán jelenti, hogy most, novemberhó folyamán oly említésre méltó esemény, mely a vármegyei közigazgatás rendes menetét megzavarta vagy épen akadályozta volna elő nem fordult. A tisztikar törvényszerinti kötelességének megfelelt. A vármegyei utadó ezen hónap alatt igen jelentékeny részben befizettetett s a gyógy alap pótdó is legnagyobb részben beszedtetett. Személy és vagyonbiztonság nagyobb mérvben meg nem zavartatott. — A hasznos házi állatok egészségi állapota kedvezőbbre fordult. — A vármegyei kezelés alatt álló alapok bizottságilag megvizsgáltván, rendben levőknek találtattak.

Kir tanfelügyelő jelentése. Az 1891 $\frac{1}{2}$ évi tankötelesek száma az előző évihez 2174-gyel emelkedett, mely összeggel a tankötelesek száma 32,055 vagyis a 174,810 lelket számláló lakos-

ságnak 18.3%-a Mindennapi tanköteles volt 22,828 ismétlő 9237; mindennapi fiu 11456, ismétlő fiu 4748, mindennapi leány 11,372, ismétlő leány 4489, — Róm. kath. 13,573, gör. kath. 765, ev. ref. 6116, ág. ev. 10,688, izraelita 923. — Magyar 17,182, német 1052, tót 13831. — Tényleg járt iskolába 27,770 (9880 fiu. 9588 leány) és pedig mindennapi 19468, ismétlő, ipar stb. iskolába 8302, kik között 4838 volt a fiu és 3464 a leány.

Az iskolába járók száma 1876 óta 5869, vagyis 26.8%-al, 1868 óta 11,614, vagyis 71.8%-al emelkedett. Iskolába tényleg járt vallás szerint 11,434 rom. kath., 720 gör. kath., 5535 ev. ref., 9246 ág. ev. és 835 izraelita, nyelvre nézve pedig 14,527 magyar, 806 német és 12,437 tót. Az 1891 $\frac{1}{2}$ évhez hasonlítva az 1891 $\frac{1}{2}$ évet, az iskolába járók többlete 347. Az iskolába járók száma a tanköteleseknek 86.6%-át teszi az előző évi 91%-kal szemben; — azonban ez csak lát-szólagos apadás, mely a két különböző népösszeírás alapítvételében leli magyarázatát. Iskolába nem járt 1486 fiu, és 2809 leány, összesen 4295 tanköteles, vagyis 13.4%. A sokszoros tanító-változásnak s így időközi tanító-hiánynak tudható be, hogy csak 23,495 iskolába járó látogatta legalább 8 hónapig az iskolát, míg 8 hónapnál kevesebb ideig 4275. Tankönyve volt 26,187-nek, nem volt 1583-nak. Irni és olvasni megtanult 3125. A tanévi mulasztási fél-napok összege: 239,324, ebből büntetendő lett volna 3617, de csak 132 frt 18 kr. bírsággal folyt be. A 281 község közül helyben birt egy, több iskolával 248, míg 33 községben iskola nem lévén, a gyermekek a szomszédos községek iskoláit látogatták. A 308 népoktatási tanintézet között van jellegre nézve 1 állami, 20 községi, 96 rom. kath. 3 gör. kath. 69 ev. ref., 115 ág. ev., 4 izr. és 1 társulati magán-engedélyezett. Fokozat szerint van 1 felső nép —, 5 polgári, 302 népiskola; — egyéb minőség szerint 289 vegyes, 9 fiu és 10 leányiskola. Ezeken kívül 14 iparos, 3 alsófokú és 1 közép kereskedelmi iskola, 7 ipartan-műhely, 11 óvoda, 5 állandó és 37 nyári gyermek-menhely és két árvaház. A megyébéli összes tan- és nevelő intézetek száma 388; — 1876 óta szerveztetett 87, 1868 óta 96 tanintézet. A tanítók száma 378, ezekből képesített 305, nem képesített 73, — rendes 301, segéd, vagy helyettes 77, kik közé van számítva a 8 lelkész-tanító is. Nem szerint 360 férfi és 18 nő. A tanintézetek 1876 óta 39, 1868 óta 45-el, az óvó- és gyermekmenhely vezetőké 49-el; a tan- és nevelő-személyzet tehát 94-gyel szaporodott. A rendes tárgyakon kívül az egészségtan 233, a házi ipar pedig a fiuknál 95, a lányoknál 100 iskolában tanítottatott. Megyei tanfelügyelő az elmúlt tanévben 58 nap alatt 122 iskolában 174 tantermet látogatott meg.

Árvaszéki elnök jelenti, hogy az árvák és gondnokoltak érdekében előterjesztett beadványok rendes időben intéztettek el; — a folyó évről vezetett gyámi számadások betérjesztése tárgyában a nyilvántartásban vezetett 114 gyám végzésileg hivatott fel számadásuknak a jövő január hó végeig leendő betérjesztésére. A magán kötvényekre kihelyezett árva tőkék után esedékessé vált kamatok csekély eltéréssel rendesen folynak be — kamat nem fizetés következtében egy 300 frtos kötvény mondatott fel. A gyámpénztár bizottságilag megvizsgálva rendben találtatott. Tüzesetet Gerlicze és Horka községekből jelentettek be, az 1090 frtban megállapított becsérték kiegyenlítése végett a biztosító intézet megkeresve lett.

Tisztai főügyész jelentése szerint nov. havában adó és illeték hátralék miatt folyamatba tenni rendelt végrehajtási ügyek közül egy esetben lett elrendelve a végrehajtásnak bekebelezése, — egy esetben foganasosítva; — árverést 3 esetben kértek, elrendelve lett 1, felfüggesztve 1 esetben, s 9 már folyamatban levő végrehajtási ügy végleg beszünttetett a kincstár megelőző kielégítése után.

Kir. ügyész a rimaszombati kir. központi fogház novemberi állapotáról következőkben teszi meg jelentését: A fogház-épület tisztaság és biztonság tekintetében kifogás alá nem esik; a fegyelem rendes, az élelmezés szabályszerű, az egészségügyi állapot kielégítő. Feltételes szabadságra 2 rab bocsátatott. A rabmunkaerő kőszármű iparágnál értékesített; — ezenkívül házi munkára a kir. ügyészség és fogház-helyiségeiben 751; a bíróságoknál 358 rabnapszám lett felhasználva külön díjazás nélkül. Rabélelmezési költség czímen 268 frt 31 $\frac{27}{100}$ kr. adattott ki. A rablétszám következőleg változott:

a) vizsgálatiak:

Az 1892. év október haváról át jött 4 fi, 1 nő
„ november hóban szaporodott 6 fi, — nő
az összes létszám volt 10 fi, 1 nő
Ebből szabadult, illetve büntetésbe áttent 3 fi, — nő

maradt december havára 7 fi, 1 nő
kik közül 1 nő bűnügye felsőbb bírósági felülvizsgálat alatt áll, 7 fi pedig elítélve nincsen:

b) elítéltek:

1892. év október haváról át jött 73 fi, 10 nő
„ november havában szaporodott 52 fi, 13 nő
az összes létszám volt 125 fi, 23 nő
Feltételes szabadságra bocsátatott 2 fi, — nő
szabadult 46 fi, 13 nő

maradt december havára 77 fi, 10 nő
elítelt fogoly.

Megyei főorvos jelentése szerint nov. havában a közegészségügyi állapot a megye területén kedvezőtlen volt. — Sok volt úgy a betegedési, mint a halálozási eset. A vörheny és ronsoló toroklob bár több helyen szűnőben, de némely helyeken még rohamosabban lépett fel. Vörhenyben 91-en haltak meg, a ronsoló toroklob 6 áldozatot ragadott el, a hagymáz Nadabula, Körös, Veszverés, Rőcze, Abafala, Horka községekben lépett fel szörványosan. A hó második felében Rimaszombatban a kanyaró, mi a közös iskola bezárását vont maga után. Bujakórból Jolsván 2, Tornallyán 3, Runyán 6, Rozsnyón 2, Rimaszombatban 1 beteg gyógykezel-tett. Törvényszéki hullaboncolás Uzapanyton 1 megszurt férfi s Levárton egy vadászaton meglőtt férfi hulláján eszközöltetett. Rendőri hullaboncolás szintén két esetben lett elrendelve és végrehajtva. Súlyos testi sértés 6, könnyű 26 esetben került orvosi megfigyelés alá. Dajkaságban levő 8 gyermekre gyakorolt a hatóság felügyeletet. A gömörmegei kórházban ápol-tatott 92 férfi, 70 nő, 13 gyermek, javult 5 férfi, 1 nő, gyógyulatlan távozott 4 férfi, 2 nő, meghalt 3 férfi, 3 nő, s gyógykezelés alatt maradt 49 férfi, 46 nő, 10 gyermek, összesen 105 egyén. Az ápolat napok összege 2612.

Pénzügyi igazgató jelentése szerint e hóban a pénzügyi jövedelemben jelentékeny a visszaesés. Egyenes adóiban befolyt 155,566 frt 5 $\frac{1}{2}$ kr., mi a múlt évi hasonló havi 167,877 frt 94 kr-hoz képest 12311 frt 88 $\frac{1}{2}$ krral kevesebb. Bélyeg-és jogilletékekben, illeték egyenértékben befizet-tetett 110,498 frt 45 $\frac{1}{2}$ kr., múlt évivel 7341 frt 15 $\frac{1}{2}$ krral kevesebb; Dohány eladásból befolyt 21,062 frt 74 $\frac{1}{2}$ kr., a múlt évi nov. havinál 1142 frt 31 $\frac{1}{2}$ krral kevesebb; italmérsi adókban 25094 frt 29 kr., tehát a múlt novemberinél 481 frt 06 krral s fogyasztási adókban 7754 frt 70 kr., vagyis a megfelelő múlt évinél 2300 frt 39 krral több, mely többletek a mostani nagymennyiségű szilvriumfőzésben találják magyarázatukat. A múlt év november havi 237,945 frt 15 $\frac{1}{2}$ krral szemben a folyó évi november hóban 219,931 frt 25 kr. folyt be, a jövedelem a várt emelkedés helyett 18,013 frt 90 kr. visszaesést mutat.

Kir. főmérnök jelentése szerint az állami és vármegyei törvényhatósági közutak állapota általában jó volt. Az utolsó héten különösen a vármegye alsó felében beállott havazások a köz-uti forgalmat rendkívül megnehezítették; hely-hőfúvásokról azonban, melyek a forgalmat teljesen megakadályozták volna, a hivatal eddig értesítést nem vett.

Néhány szó

a gőz-, ló-, villanyos- és kézi-erőre épített szándékolt vasutak építési engedélyének kiadása kérdéséhez.

Napjainkban, midőn a közlekedési igények hova tovább fokozottabb mérvben lépnek előtérbe, s követelik jogosult érdekeik megvalósítását, egyik első rangú kérdés képezi annak megfajtása, vajon mily ut követessék a gőz-, villany-, ló-, vagy kézi-erőre építettnek célzott vasutak létesítésénél.

Nemcsak a nagy közönség, hanem — mint a közigazgatási hatóságokhoz beadott kérvények igazolják — még azok is, kik ily munkálatokat létesíteni kívánnak az ez irányban kiadott ministeri rendeletek, és illetve törvény rendelkezéseinek tömkelegében eltévednek, sőt a hatóságok sincsenek egy értelemben a követendő vezérelyekre nézve.

Részünkről nem csodálkozunk ezen tájékoztatlanságon, mert a kiadott rendeletek nem világosak; nem határozzák meg kellőleg a fogalmakat és jogkört, mely a hatóságokat megilleti. Szolgáljanak különbül példaképen a következők:

Az 1868. évi 4973. számú közmunka és közlekedési ministeri rendelet így szól: „addig is, míg a törvényhozás a magyar vasutak építésére adandó engedélyek tekintetében végleg intézkedni fog, ideiglenesen rendeltetik:

1. §. Bármely vállalkozó által kizárólag saját használatára és saját földjén, vagy a földtulajdonosnak időlegesen kimutatandó beleegyezés mellett idegen földön építendő vaspályának munkába vételére csak egyszerű építési engedély szükséges”. Kimondja továbbá ezen rendelet azt, hogy nyilvános

személy- és áruszállítás eszközlésére szánt vas-
uthoz a kormányhatóság részéről különös en-
gedély szükséges és pedig:

a) az előmunkálatokra
b) magának a pályának s az ahhoz tartozó
épületeknek előállítására; sőt megvilágítja e
rendelet azt is, hogy az előmunkálatokra való
engedély megadása minden nemű (tehát ló-,
villany-, gőz-, vagy kocsirőre berendezendő)
vasut létesítésére a magy. kir. közmunka és
közlekedési ministeriumot illeti, hanem azon fő-
kérdésre, vajjon a saját használatra a fenti fel-
tételek mellett építendő azon vasutakra nézve,
melyeket illetőleg nem különös, hanem csu-
pán egyszerű építési engedély szük-
ségtetnek, ezen engedélyt melyik hatóság adja
meg, — a felvilágosítást nem szolgáltatja.

Az 1876. VI. t.-cz. alapján kiadott és a
közigazgatási bizottságoknak a volt közm. és
közli. jelenben kereskedelmi ministerium ügykör-
rét érintő utasítás 9. §-a értelmében a vasutak
építését megelőző közigazgatási bejárás a köz-
igazgatási bizottság kiküldöttének elnökle-
te alatt tartandó meg, s a helyszíni tárgyalásról felvett
jegyzőkönyv a munkálat engedélyezése végett
a magy. kir. kereskedelmi ministeriumhoz ter-
jesztendő fel. Míg a kisajátításnál szóló 1881.
XLI. t.-cz. 7 §-a értelmében az előmunkálati
engedély — mennyiben csupán egy község ter-
ületén belforgalom céljából létesítendő vasut
létesítéséről van szó — a törvényhatóság alis-
pánja által is megadható.

Ha azon helyes elvi álláspontot foglaljuk
el, hogy a ministeri rendelet a törvénynek nem
ellenkezik, s illetve, hogy a törvény, a mi-
nisteri rendelet hatályon kívül helyezi, az egész
felvetett kérdés önmagában tárgytalan lenne;
azonban egy konkrét eset alkalmából a magy.
kir. keresk. ministerium az alispáni hivatalnak
a m. kir. volt közm. és közli. ministerium 1868.
évi 4973. számú rendeletének 1-ső §-a értelmé-
ben csupán egyszerű építési engedély alá tartozó
oly vasuti ügyben kiadott építési engedélyt,
mely a most hivatolt 1881. XLI. t.-cz. 7. §-a
értelmében az alispán által is kiadható, — ille-
tékességi okokból megsemmisítette; saját mi-
nisteri alkalmazottja elnökle-
te alatt új közigazgatási bejárást fogantatott,
s az építési engedélyt kiadta; a legköze-
lebb pedig egy másik eset alkalmából a köz-
igazgatási bizottságot utasítá
a közigazgatási bejárás fogantatására.

Nincs tehát egyöntetű eljárás és megállá-
podott nézet ezen ügyek tárgyalásánál legfőbb
hatóságunk, a kereskedelmi ministerium körében
sem; a mi pedig felettébb nagy hátrány az al-
sőbb fokú hatóságokra és a felekre is, mert egy-
résztől czél nélküli költségekkel terheltetnek a
felek, de meg a hatóság — a helyes út ösme-
rete nélkül — teendőit nem teljesítheti.

Most, midőn vármegyénk területén a vas-
utak építése napi rendben van, a közérdek szem-
pontjából vármegyénk buzgó alispánjának indo-
kolt előterjesztésére közigazgatási bizottságunk
ezen rendezetlen kérdéseknek szabályozása tár-
gyában a m. kir. kereskedelmi ministeriumhoz
feliratot intézett, s az arra adandó ministeri
rendeletet kíváncsian várjuk. Maga a kérdés
azonban elég fontosnak látszik lenni arra nézve,
hogy annak mikénti megoldása tárgyában szak-
fértek a sajtó útján is adjanak véleményét.

Levelezés

Vettük a következő levelet, melyet szó
szerint közlünk — örömmel üdvözljük a „Gömör-
megyei egyetemi ifjusági kör“ s kérjük,
hogy értesítéseikkel minél gyakrabban felkeresni
szíveskedjenek.

Budapest, 1892. decz. 4-én.

Mélyen tisztelt Szerkesztő ur!

Folyó év és hó 3-án tartott „Gömörmegyei
egyetemi ifjusági kör“ közgyűlése örömmel vette
tudomásul a bizottság azon jelentését, hogy a
„Gömör“ szerkesztősége lapjának egy tisztelet-
példányát már rendszeren küldeni szíveskedik,
ezért egyhangulag köszönetet szavaz a mélyen
tisztelt Szerkesztő urnak.

A közgyűlés egyik határozata, hogy a köz-
gyűlésekről rövid tudósítás küldessék a gömöri
lapoknak, hogy azt — ha a tér engedi — a la-
pok szerkesztői belátásuk szerint használják fel.

Ezen határozat következtében van szeren-
csém a „Gömör“ szerkesztőségének rövid tudó-
sítást küldeni.

A tisztviselők megválasztottak; még pedig:
Elnökké Gaál Gusztáv, jegyzővé Jaczkó
Pál, pénztárnokká Dapsy Viktor, ellenőrré Gocsó
Gusztáv, háznagygyá, mint a kör legifjabb tagja
Eliás Emil.

A kör e télen mulatságot nem rendez. A
jövő közgyűlés szavalás és felolvasással lesz egy-
bekötve.

Tisztelettel
Jaczkó Pál, jegyző.

Gaál Gusztáv. elnök.

Törvénykezés.

„Jó tetteért jót várj,“ így tanulhatta azt
Zavadszky János is valamikor az iskolában.
A jó tanácsok azonban csak addig bírnak előt-
tünk becsesül, míg magunkra vonatkoztatjuk azok
értelmét, mihelyt azonban nekünk kell másokkal
szemben azok szerint cselekednünk, sokszor in-
kább szeretjük azokat megfordítva alkalmazni.
Nem megdönthetetlen elv gyanánt mondom ezt,
hanem azért igen sokan vannak, kik ennek két-
ségbe vonhatatlanságát bizonyítják. Zavadszky
János is azok egyike, bár bölcseleti rendszerében
határozott irányt nem képvisel. A múlt évben
több társával a putnoki vásáron volt, de úgy
látszik, hogy a juhok, a mikben utazott, nem
nagy sikert produkáltak, mert azok eladásából
nagyon kevés folyt be a mellény zsebbe. Utó-
lagosan jegyzem meg, hogy bölcsestől sokkal
jobb methodus követ mint Pulszky, mert a böl-
celkedés mellett az ártatlan bányások őrzésé-
vel is foglalkozik, s azok fejlődésén s megélhe-
tésén munkál addig, míg rivalisa egyenesen a vágó-
hidra viszi őket. A mint mondtam, a mellékfog-
lalkozás Zavadszky urnál nem ütött be, kénytelen
volt a bölcsesthez visszatérni. Azonban egy
hibája volt, hogy eszméinek gazdag tárházát
csak akkor tudta a nagy közönség színe elé
vinni, ha egész lényét áthatotta a „spiritus.“
Utközben gondolt is erre s éppen approposra
az ut szélén állott a keleméri korcsma. S hogy
bölcseleti előadásának hallgatója is legyen, a vele
volt társait is beinvitálta, s hogy a tanoknak
befogadására annál alkalmasabbá váljanak, őket
is részesítette a spiritusból. A golya nyaku flas-
kók meglehetősen egymásutánban ürültek, s mikor
elérkezett az idő, hogy úgy az előadó, az elő-
adásra, mint a hallgatóság az előadandókra elég
alkalmasnak ígérkeztek, de még a mellényzse-
bében bujkáló egy pár fehér piczula is éppen
hogy kifutatta a tudomány árát, utnak indultak.
A korcsmától nem messze terül el a szőlője
Kelemér községének. Zavadszky Jánosnak eszébe
jutott per analogiam, hogy a szőlőt „spiritusa“
mennyire felülmúlja „a közönséges tót krumpli-
ból készült spiritust,“ s hogy ő tösgyökeres ma-
gyar ember letére ily pánszláv izü tudományt
szedett magába, úgy elfutotta a méreg, hogy
gondolatát nem volt képes tovább magában tar-
tani, hanem külsőleg is akarván nyilvánítani,
kezében lévő cserfabotjával nagyot ütött az anya-
földre, de úgy, hogy az utána jövő két társa is
megérezte a karján a gondolatnyilvánítást. A
társak egyike zokon vette az értelem ily fajta
megnyilatkozását, s azon bölcseleti elvből indulva
ki, „hasznolt hasznolóval“ már-már sujtani ké-
szült, midőn Jokkel István mint mentor kenet-
teljes szavaival lecsillapította a társában felzudult
háborgó elemeket. Ugy folytatták utjukat tovább.
Azonban Zavadszky, kiből felbörtent a saját böl-
celmi tanainak lelkes hirdetője, sehogy sem
tudta magának megbocsájtani azt az udvariati-
lanságot, melyet Jokkel István iránt tanusított,
meg sem köszönvén neki a biztos veszélytől való
megmenekülését s azért is megfordulva bevárta
a két gyanutlant s kezet fogva Jokkel Istvánnal,
meleg szavakban emlékezett meg az iránta ta-
nusított jóindulatáról, s hogy szavainak annál
nagyobb hitelt adjon, Jokkel István megmentőjét
hála fejében jól odalba „szurta.“

Jokkel István a hála nyilatkozatát ily szokat-
lan nyilvánulásával sehogy sem volt megelégedve,
s az ő bölcseleti felfogása szerint társa ezen tet-
teben határozott hálátlanságot, sőt büntetendő
cselekményt fedezett fel, s a rimaszombati kir.
törvényszéket kérdezte meg, ha valjon az ő,
vagy a Zavadszky által bangoztatott bölcseleti
elv életrevalóbb-e? A kir. törvényszék határo-
zottan Jokkel István álláspontjára helyezkedett
s Zavadszky Jánost 1½ évi börtönbüntetésre
ítélte, alkalmazván reá: „Jó tetteért jót várj.“

HIVATALOS HIRDETMÉNY.

4646.

1974.

Hirdetmény.

Mely mellett városi lakosaink figyelmez-
tetnek, hogy a községek rendezéséről szóló
törvény 41. §-a értelmében a 6 év leteltével
kilépendő következő képviselő-testületi rendes
és póttagok és pedig: az

I-ső kerületből: Ethey Károly, dr Löche-
rer Tamás, Borbély Ferencz rendes, Hollósi
József, Kalla Mihály póttagok.

II-ik kerületből: Abonyi János, ifj. Sü-
teő István, Szabó János, Róth Lajos rendes,
id. Bodzási József, Éva János póttagok.

III-ik kerületből: Abonyi Pál, Ethey
Frigyes, Baksay István, Tóth József rendes,
Singer Leó és Konyha Géza póttagok he-
lyeinek választás útján betöltése végett ha-

tárnapúl az alispáni hivatal 22564. sz.
végzésével f. évi december hó 19-ike tü-
zetett ki.

Mi azzal hozatik köztudomásra, hogy
a választás két kerületbe és pedig az első:
a községi elemi fiiskola, a második a város
háza tanácstermébe, mint kitűzött választási
helyen tartatik, az e végből előzőleg megál-
lapított beosztás szerint, minden kerület 8
rendes és 3 póttagot választ, a választás
reggeli 9 órakor kezdődik, tart délután 4
óráig, mely határidőn túl szavazat nem fo-
gadatik el; szavazattal bírnak azok, kik az
e végből összeállított és záradékolt névjegy-
zékbe bennfoglaltatnak, a szavazás szavazat-
lapok által történik, a kiskorúakat és gond-
nokoltakat a gyám, illetve gondnok, nagykoru
nők, hajadonok, erkölcsi testületeket a vá-
lasztásnál meghatalmazott képviseli, máskü-
lönben a jog csak személyesen gyakorolható;
egy személy csak egy meghatalmazást nyer-
het, mely a választás előtt legalább egy órá-
val a választási elnöknek átadandó, külön-
ben érvénytelen.

Kelt Szab. Rimaszombat város tanácsá-
nak, 1892. december hó 9-én tartott ülés-
éből.

Szabó György,
polgármester.

4646.

1974.

Felhívás.

Alólirott, mint a t. alispáni hivatal
22564. sz. végzésével, helyben f. évi de-
cember hó 19 megtartandó városi képviselő-
választás vezetésére kiküldött választási el-
nök vonatkozással az 1886. XX. t.-cz. 18.
§-ára azon választókat, kik megbízott által
szavazhatnak, illetőleg a meghatalmazottakat
figyelmeztetem és felkérem, hogy a hivatko-
zott törvény értelmében a választás megke-
zdése előtt legalább egy órával benyújtani
rendelt meghatalmazásukat, december hó
19-ének reggeli 8 órától 9 óráig a város-
háza tanácstermébe nekem átadni szíves-
kedjenek, másként meghatalmazásaik érvény-
teleknek fognak tekinteni.

Rimaszombat, 1892. évi december hó
12-ikén.

Török János,
választási elnök.

Hirdetések.

A Gömörmegyei

„NÉP- és IPARBANK“

Rszombatban, 1893. január 1-től az állandó
betétek után általában 4½ %-ot ad,
váltó-kölcsöntől eddig szedett 8%-ot
7½ %-ra és a jelzálogkölcsöntől szedett
7½ %-ot pedig 7%-ra szállítja le.

Az igazgatóság.

Egy 5 éves 165 ctmtr.

magas sötétpej, hibátlan, ki-
tűnő magasvérű kancza

kocsi-ló

eladó.

Hol? megmondja a szer-
kesztőség.

KARÁCSONYI ÉS ÚJÉVI AJÁNDÉKOK.

REISZ JÓZSEF DIVATÁRU ÜZLETE

RIMASZOMBATBAN.

A czélszerűt párosítani a hasznossal, ez a mai kor jelszava, ezért igyekeztem én is raktáramat a közelgő karácsonyi és újévi ünnepekre

minden a legújabb divat

körébe vágó czikkekkal felszerelni, s azokat a legjutányosabb áron bocsáthatom a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Dusan felszerelt raktáramon vannak:

Férfi és női ruhaszövetek.

Férfi ingek gallérok, manchetták, alsó-nadrágok, valódi Jäger és főt. Kneip Sebestyén-féle ingek, alsó-nadrágok és harisnyák **egyedüli főraktára Rimaszombatban.**

Leány- és fiu ruhák flanel és trikóból.

Kész női ruhaderekak.

Flanel-Triko és kendő-blouzok.

Férfi és gyermekkalapok minden alakban és színben.

Női kalapok: filz, bársony, plüsch, sealskin és selyemből, diszitve és diszitetlen.

Leány- és gyermekkalapok, sapkák és capotok.

Muffok, boák, mindenféle szücsárak a legkülönbébb színben és kivitelben.

Legkiváltkép azonban figyelmebe ajánlom tisztelt vevőimnek legújabb galanterie és norinbergi czikkeimet.

Sétapálczák, pénztárczák, toilett s illatszerek, mint karácsonyi s újévi ajándékoknak legalkalmasabb czikkeket.

Mind eme felsorolt czikkek oly nagy választékban találhatók fel raktáramban, hogy a legkényesebb igényeknek minden tekintetben eleget tehetek.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, maradok

Rimaszombatban, 1892. évi december hó 9- n.

Tisztelettel

REISZ JÓZSEF.

KARÁCSONYI ÉS ÚJÉVI AJÁNDÉKOK.

! Nagy karácsonyi kiállítás !

LÖFKOVICS LIPÓT

RIMASZOMBATI ÁRUHÁZÁBAN.

Karácsonyi ajándékok

oly nagy választékban, melyet egy vidéki üzlet sem mutathat fel.

Legdivatosabb és legújabb galanterie czikkek:

Albumok minden alakban, képkeretek esontból, plüschből, rézből és még sokféle lemezből.

Ujságtartók, kefetartók, kottatartók, tű-párnák, gallér-, zseb-kendő- és keztyű-kazetták, írószerek, tintatartók, szivar- és pipakészletek, papirkosarak, kézimunka-asztalkák, kézimunka-kosarak, kézi necesserek, illatszertartók, chasses, roppant nagy választék illatszerekben belföldi, francia vagy angol gyártmányuak.

Kézi munkák:

Egész kész, kezdett, vagy előnyomtatott, posztó, vászon, vagy congree-anyagból, diván-védők, diván-párnák, czizmahuzók hozzá való rámaival, asztal-futók, millyeuk, tablették, törülköző-tartók, kefe-kulcs-vagy hamu-tartók, papucsok, vagy komód-czipők, posztó- és stramunka, kezdett vagy egész kész.

Feltűnő olcsó árak

papírmunkák himzéshez barna, vagy ezüst színben 20 krtól kezdve, lámpa-tálczák, fali-kosarak, házi-áldás, szervéta-tartó, névjegy-kosarak.

Midőn mindezeket a n. é. közönség b. tudomására hozom, kérem mielőtt szükségleteiket fedeznék, az üzletemben felállított kiállítást megtekinteni és arról meggyőződni, hogy ezen szakmában választékom izléses összeállítása páratlan.

Mindezeket a n. é. közönség figyelmébe ajánlva, vagyok kész szolgálattal:

Szivatárczák himezve minden színben, pénztárczák, (különlegesség korona-tárczák.)

Nyakkendő, fehérneműek és kalapok 25% leszállított árakban.

Gyermek-, fiu- és leány-ruhák, női felöltők, női derekak, női sapkák és kalapok.

Muffok és szücsárak:

Az idény előhaladottsága miatt olcsóbb, mint bármely

v e g e l a d á s.

Egy finom nyulször muff ezelőtt 2 frt, most 95 kr.

Egy finom szealskin-muff ezelőtt 3 frt 50 kr., most 1 frt 90 kr.

Egy finom 2 mtr. hosszú boa, ezelőtt 4 frt 50 kr., most 2 frt 50 kr., minden színben: fekete, fehér és szürke.

Gyermek muff és boa fehér színben 1 frt 20 kr.

Gyermek sapkák roppant nagy választékban.

Jaeger-ingek és nadrágok 85 krtól kezdve

Keztyűk és harisnyák:

alsó szoknyák és nadrágok bámulatos olcsó árak mellett.

Czipők és csizmák, vadász, vagy utazó posztó-csizmák, **botosok** a nálam már megszokott választékban.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

LÖFKOVICS LIPÓT.

laiknál egy-egy dijnoki állomás rendszeresítése iránt.

Szolgabírói jelentés a nagyszabolosi körjegyzőség községeinek a körorvosi illetményekre vonatkozó felelősségi ügyében.

Főszolgabírói jelentés Beretke község 1880–1888. évi szegényalap számadásai tárgyában.

Főszolgabírói jelentés Szirk község 1891. évi számadásai tárgyában.

Főszolgabírói jelentés Benczik Pálné s. A. Sziklók község között felmerült legeltetési jog korlátozása miatt beadott felelősségi tárgyában.

Főszolgabírói jelentés Kovács János tanító özvegye nyugdíj jogosultságának megállapítása tárgyában.

Főszolgabírói jelentés a hrussói körjegyző ellen folyamatba tett fegyelmi vizsgálat tárgyában.

A vármegyei községek költségvetéseinek és számadásainak megvizsgálásának érdekében előterjesztett számvetési jelentések.

Több rendbeli — a vármegyei győgyalomból előlegezett — vagyontalanság okából behajthatlan kórházi ápolási költségek törlesztőbehozatala.

Ezeket kivül még a közgyűlés határnapjára beérkezendő s közgyűlési elintéztetést igénylő egyéb ügyek.

Kelt Rimaszombatban, 1892. évi december hó 16-án.

Kiadta:

Draskovich Gábor,
vármegyei kiadó.

HIREK.

Athelyezés. Dr. Sch w a r c z Dávid, a helybeli cs. és kir. 12 sz. nehéz-ütegosztály fiatal főorvosa, a losonci cs. és kir. 25 sz. gyalogezredhez, helyére pedig dr. Max Ignác cs. és kir. ezred orvos helyettesített át.

— **Karácsonyi bazar.** A karácsonyfához s a karácsonyi örömhöz mindenestre jól és dusan felszerelt kereskedők is kellenek. S hogy a kereskedők mindenkor kiváló gondot szottak fordítani üzleteiknek karácsonyi alkalmi tárgyakkal való felszerelésére, ezt igazán csak örömmel constatálhatjuk. — Maguk a kirakatok is a legszebb bizonyítást tehetnek arról. Ha a piacon egy kis sétát tesz az ember, Tibely S. A. nál valószínűsége arzenált lát a jövő katonáinak való fegyverekből és dur raktárt a jövő mamáinak szótó babákból. — Sok esinos alkalmi ajándék, s karácsonyfá-dísz is kapható ez üzletben. Mindjárt szomszédjában L ö f k o v i c s Lipót üzlete a férfi és női divatezikek gazdag és francziás izléssel felszerelt tárházát mutatja, melyek mellett a fényűzési cikkek is kiváló helyet foglalnak el. — Szomszédjában H e k s c h Bertalan „fekete kutyája” kínálja a pompás cognac és delikates féleket. Bródy hangszerek, játékok kimondhatlan sokaságban, R a k o t t y a y papírárakban s emlékkönyvekben, írószerekben, K á r m á n S. pedig könyvgyűjteményekben tesz ki magáért. — M i s k o l c z y né cukrászdája a cukor-diszek, bonboniesek s cukros csecsebecsékkel valóssággal csillog, H e r t s k o ékszer féleiben, B a k s a y J ó z s e f, E n g e l A d o l f és L a n d a u szövet és divatkelemben, B r a u n, keresolyákban s fémárakban, R e i s z gazdagon felhalmozott férfi és női divatezikekben, melyekből valósságos kis kiállítás látható ott, S t e c h, a fegyverek és játékneműekben, H a a s üveg s porcellán féleiben, sok esábitót hordottak együvé. — A nagyközönség vásárlási kedve tehát könnyen kielégíthető, — s azt hisszük nagyoknak s kicsinyeknek sok örömet fognak szerezni e jó karácsonyi források.

— **A karácsonyfára következők adakoztak:** Feketéné Otte Hedvig 1 frt., Bernáth Gyuláné 1 frt., Soós Gyuláné 1 frt., özv. Czikora Jánosné 1 frt., Tornó Györgyné 1 frt., Reisz Marikóvszky Emma 3 frt., id. Sütheó Istvánné 1 frt., özv. Széplaky Lajosné 1 frt., Fornét Gyuláné 1 frt., Bródy Bertalan 50 kr., Szabó Károlyné 1 frt., Kovács Rubini Antónia 1 frt., Badinyi Gyuláné 50 kr., Nagy Ferenczné 1 frt., Heksch Jakabné 1 frt., Janky Volni Mária 2 frt., báró Nyáry Sándorné ruhanemű, Kubinyi Sándorné 1 frt., Kubinyi Imréné 2 frt., Szentmiklóssy Ágostonné 1 frt., Mariássy Lászlóné 1 frt., Zachar Gusztávné 50 kr., Reisz Józsefné 50 kr., özv. Ragályi Károlyné 1 frt., Kern Adolfné ruhanemű, Tibely Zsigmondné ruhanemű, Glósz Palkovics Nelli és Klementin 3 frt., Szentmiklóssy Kálmáné 2 frt., Mariássy Gizella 3 frt., báró Luzsénszky Henrik 2 frt.

— **Necrolog.** Társadalmunk egyik ismert alakját, S z a r v a s J ó z s e f pénzügyi főbiztost helyezték örök nyugalomra f. hó 16-án. A megboldogult egyike volt azon tiszta jellemű egyéneknek, kiket munkásságukért mindenkor méltán illet az elismerés babér koszorúja. Életéhez a küzdelem és szenvedéseknek egész láncolata fűződik. 1837-ben született Munkácson, szü-

lei korán elhaltak és az árván maradt ifju nevelősködve végezte tanulmányait Marmarosszigeten 1855-ben a munkácsi pénzügyigazgatóság-nál működött, majd 1859-ben végig küzdötte az olaszországi szabadságharcot. A Solferinói ütközet után vitézségének elismerésül tiszti rangba helyezték. Sok viszontagság után hazájába visszatért, ifjan megkezdett rögz pályáján gyorsan haladt tovább, míg a halál rideg keze ki nem ragadta övéi köréből. Temetése kártársai, barátai és rokonai meleg részvéte mellett ment végbe. Koszorukat küldtek sirjára: „A legjobbj férj és apának — bánatos nőd és özvegyed; Szeretett kártársuknak — m. kir. pénzügyigazgatóság személyzete; Szeretett sógorunknak — Ilonka és Róbert; Felejtethetlen sógoromnak — Grasselli Miklós; Felejtethetlen főlebbvalónknak — A pénzügyörsg; Felejtethetlen rokonnak — Mirka Károly és neje. A temetésen az összes helybeli hivatalok képviselve voltak. Legyen könnyű a föld teteme fölött!

— **Jelmez-estély.** — A nőgyesületi jelmez-estélyre az előkészületek nagyban folynak. — A férfi rendező bizottságba a város és megye fiatalsága vegyest kéretett fel, — s sikerülni fog így oly bizottsággal rendezni a mulatságot, mely az általános sikernek teljes garantiáját bírja. — Az érdeklődés ép azért már is általános. Mint halljuk az egyesület 1000 drb. meghívót szándékozik kibocsátani, melyből a városra körülbelül 300 drb. fog esni, a megyére 500 drb. de a meghívók még szét se mentek, s már is mint halljuk sokan jelentették be részvételüket. Az érdeklődő közönségnek tán szolgálatot tesszünk, ha felemlítjük, hogy jelmez könyvek és minták Nagel Ottó bpesti könyvkereskedőnél kaphatók.

— **515. sz. Pályázati hirdetmény.** A gömör-megyei általános tanítóegylet 1892. aug. 24-én Jólsván tartott közgyűlése a következő pályatétel megfajtását tűzte ki: „Mik a mai nevelési és tanítási rendszer hiányai? P á l y a d i j 50 korona. Pályázati határidő 1893 május hó 1-je. Pályázati feltételek: 1., csakis a gömör-megyei általános tanítóegylet tagjai pályázhatnak; 2., a pályadíj csakis az abszolútbecsü pályamű szerzőjének adatik ki; 3., az idegen kézzel írott és lapszámozott pályaművek a szerző nevét rejtő jelíggel zárt levél kíséretében, a pályázati határidőn belül Törköly József egyll. elnök nevére címezve Rimaszombatba küldendők; 4., a pályamű czímlapjára és a szerző nevét rejtő levélre egy, és ugyanazon jelíge irandó; 5., a határidőn túl érkezett pályaművek figyelmen kívül hagyatnak. Kelt Rimaszombatban, a Gömör-megyei általános tanító-egylet központi választmányának 1892. decz. 7-én tartott gyűléséből. Törköly József egyll. elnök. Czikora István egyll. főjegyző.

— **Hangonyról vettük** a következő levelet: F. hó 7-én délután az ózdi vasgyárban dolgozó alsó hangonyi négy munkás jött haza-felé. Utközben — mint a munkás-népnél már természetes is — nagy hóvihár elől a közben eső községben a koresmába tértek egy pár téli hevitőre. Pihenés után ismét utnak indultak, s midőn Szentsimonyt — mely Alsóhangony szomszédságában van — elhagyták, már esteledni kezdett. A négy munkás közül három előre sietett, a negyedik Endrész Matyi József hátramaradt. Három társa semmit nem gyanítva ment haza. Másnap reggel Alsóhangonyból Szentsimonyba menők a falutól nem messze, az utszélén a hátramaradt Endrész Matyi József megfagyott hulláját találták fel. Hihetőleg mámoros léven elesett, s felkelni nem tudván, segély hiányában megfagyott a szenvedésben. E vidéken különben még mai napság is színetel a közlekedés, a hófúvatag okozta hóbarrikádok miatt.

— **Korcsolyaegyesület Tornallján.** A korcsolya sport a vidéken is kezd hódítani. — Mint nekünk írják Tornallján korcsolya-egyesület alakult. Elnöke dr. Kálniczky Géza, titkárja dr. Ferderber. — Szép fejlődést az új egyesületnek.

— **Tűz.** Vizesréten f. hó 11-én vigyázatlanságból származó tüzeset volt. Leégett három istálló, ezek egyikeben egy tehén és három disznó is bennégett. A kár nem jelentéktelen.

— **Bolondok háza.** Szinlapot hordott a szinlapkihordó; az egyik hivatalos épületben nem lévén ott az illető hivatalnok, felakasztotta a szinlapot, melyen a „Bolondok háza” bohózat volt hirdelve, az ajtóra. Időközben két paraszt keresi az illető hivatalnokot, s az egyik már be is akar nyitni, mikor a másik megpillantván az ajtón diszolgó szinlapot, elkiáltja magát: „Ne menjék oda komé, látja hogy a bolondok háza van ott!”

— **Lutri.** Nem sok hasznót hozott a hegedű, gondolt hát egyet a cigány, elment a lutriboltba s vett magának 10 krért 3 számot. A számok ki is jöttek s ő örömmel ment pénzéért a lutriba. No, és meg is kapta, mert a lutris azzal a kijelentéssel, hogy a nagy hó miatt a

számokat el nem küldhette, visszaadta neki a megtett 10 krt. Boldog cigány, legalább visszakapta pénzét, de hogy a többiek, kiknek számjuk szintén otthon rekedt, megkapták-e pénzüket, arról nem szól a krónika.

— **Osztokodó testvérek.** Nem tudtak egyezsége jutni a zeherjei testvérek az örökségen, hogy tehát egyikük se csalódjék, abban állapodtak meg, hogy szétbontják a házat és az összes épületeket, s azután megosztokodnak az anyagon. És így is történt. Az osztokodás a megállapított módon ment végbe s így egyik sem csallhatta meg a másikat, de nem is nyert egyik sem.

— **Dr. Szabó Samu** vármegyei főorvos urnak mára előre hirdett egészségügyi felolvasása — közbejött rekedtsége miatt — hétfőn, december hó 26-án, délutáni 3 órakor fog a polgári olvasókör helyiségében megtartatni. — Rimaszombat, 1892. december 18. Rábel Miklós, elnök.

— **Az új pénz.** Jövő év január 1-től kezdve forgalomba hozatnak a magyar és osztrák 20 koronás aranypénzek. Ugyanis ez időtől az összes állami közpénztárak kötelesek lesznek a 20 koronásokat 10 frt értékben elfogadni. A forgalomban levő ezüstpénzekből a régi tallérok és huszasok s 25 krsok folyó év végéig okvetlenül bevonatnak, csakis az egy forintot tallérok, a Mária Terézia tallérok és a most folyó 20 és 10 kros ezüst váltópénzek maradnak forgalomban. Figyelmeztetjük olvasóinkat és a közönséget, hogy jó lesz ezüstpénzeiket december 31-ig beváltatni, mert azontul csakis ezüst tartalmának értékét kaphatják meg. Nem ajánlható eléggé hogy ezüstpénzeiket csak az adóhivataloknál válttsák be, mert az üzérkedők értékén alól fizetik be a szegény emberek ezüstjeit, hogy aztán maguknak busás nyereséget biztosítsanak.

— **A czicza ravaszága.** Síralmasan panaszkolta a szomszéd falubeli Czenczi néni, hogy szépen felnevelt sárga aranyos cziczája eltűné, azt hosszas keresés után a szomszéd asszonyánál találta meg, de a ki azt visszaadni vonakodik, kéri tehát cziczáját visszaadni és szomszédasszonyát megbüntetni. A megidézett szomszéd asszony beismeri, hogy nála csakugyan van egy aranyos, sárga czicza, de az sajátja, mely több heti kalandozás után végre haza került. A tanuk állították, hogy mindkét félnél láttak bizonyos sárga cziczát. Ekkor a felek a cziczák nemére nézve kérdezettvén ki külön-külön, mire az egyik kisasszonynak, a másik pedig urfinak állította a sajátját a bíró elrendelte tehát a czicza nemének szakszerű constatálását a bíróság előtt; de a czicza bizonyosan megsejtette, hogy mi készül ellene, volt annyi szegényérzet benne, hogy ilyen eljárásnak magát alá ne vesse, hanem nagy ravaszul eltűnt, és így jászottta ki az igazságszolgáltatást, — de kitelik tőle, hogy újabb megjelenésével ismét annak tárgya lesz.

V—z—y.

— **Lapunk** zártakor értesülünk, hogy lapunk felelős szerkesztője S z e l e s s Ödön Felső-Hangonyon megyebizottsági taggá választott.

Faj-alma

nagy mennyiségben van raktáramon, mit igen melegen ajánlok a nagyérdemű közönségnek. Azonkívül a közelgő ünnepekre különféle első minőségű deli gyümölcsökre és csemegékre is bátorodom felhívni a figyelmet!

Igy raktáron van: különféle füge, datolya, mogyoró, narancs, citrom, gesztenye, prince-mandula, malaga-szőllő, görcei gyümölcs, konzervált halak, csokorádé.

Csemege-sajtok: emmentáli, gréji, romadour, imperial, trappista stb. Liptói és kárpáti turó. Legfinomabb teák: caravan, melange, pecco-virág, pecco, susong.

Cabor- és Stühmer-féle tea-sütemény. Legjobb minőségű rum, cognac, szilvórium, borovicska és különféle liqueurök.

Továbbá: legjobb minőségű házilag főzött, tisztán kezelt lekvár, dió, aszalt szilva, mák, ugorka stb.

Végül ajánlom az elismert kitünő ízű, szép külsejű, naponként frissen sült fehér- és barna kenyereket, nemkülönben a közelgő ünnepekre válogatott jófajta halat.

Legyen szabad itt kinyilatkoztatnom, hogy a szédelgős ígéretekre nem szoritkozom, hanem mint az előző években, úgy most is, minden törekvésem oda irányul, hogy a nagyérdemű közönséget a lehető legjobban s a legutányosabb árakban szolgálhassam ki. — Ezuttal az eddigi pártfogást megköszönve, további megrendeléseket kérve, maradok

Rimaszombat, 1892. december havában

Kitünő tisztelettel

Kohn Adolf

János-utcza, özv. Szabó Mihályné házában.

TIBÉLY S. A.

Kossuth-utca I. szám a. megyeház sarkán.
RIMASZOMBATBAN.

KARÁCSONYI ÉS ÚJÉVI AJÁNDÉKUL

ajánlom jól felszerelt; gyermekjáték, norinbergi diszmű tárgyak, valódi tajt pipa és borostyán szivarszipka, ugyszintén Cognac, Rum, Thea és

Fűszer-raktáramat

a legjutányosabb árak mellett a n. é. közönségnek.

Kiváló tisztelettel:

TIBÉLY S. A.

Legalkalmasabb

karácsonyi

és

ÚJÉVI AJÁNDÉKOK

u. m. Halifax, Mercur, Hero és Premier-korcsolyák, továbbá különféle

CHINAI EZÜST TÁRGYAK

legnagyobb választékban és legolcsóbb árban.

Teljes tisztelettel:

Braun Zsigmond,

vaskereskedő.

KÖNYV KÖTÉS ZET,

RAKOTYAY TESTVÉREK

Könyv-, papírkereskedés, könyvkötészet.

Főter 3. szám Rimaszombat.

Nagyválaszték papír-árak, írda- és levélpapírok, különféle alak és minőség, levél és okmányborítók. Tenták, tentatartók, íróasztal-készletek, toll és tollszárak. Ironok, iron-bél, színes ironok, kréta fehér, kék, zöld, vörös, szivacs, lámpa-ernyők, pénz- és szivartárczák, finom zsebkések. Rajzeszköz, iskola-könyvek és iskola-táskák. Nagyválasztékú üzleti könyvek és azok rendelői.

albumok, imakönyvek, emlé- és képeskönyvek, köszöntő-lapok, igen diszes kivitelben, tréfas köszöntő alakok, karácsonyi-tá-diszletek, igen tetszős csillár-golyók, harang, díó, alma, tojásdad alak, arany-, ezüstszálak a díszítéshez. Névjegyek és azok készítése könyvmattal is. Naplárak, napi lapok és azok előfizetése. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Kiadó lakás.

A losonczy utca 40. sz. a. egy negy, esetleg öt szoba, előszoba, kamara, pincze és melék épületekből álló uri lakás, a hozzá tartozó fél hold terjedelmű kertel, csűr és istállóval, vagy a nélkül jövő 1893-ik év május hó 1-től egy, esetleg több egymásután következő évre **bérbeadandó.**

Értekezhetni lehet a tulajdonossal ugyanott.

HEKSCH BERTALAN

főtér Rimaszombatban.

A FEKETE KUTYÁHOZ.

Karácsonyi és újévi ajándékul ajánlja:

Valódi francia Martell cognac, valódi Martineau cognac, Szt. Georges fele cognac, Vera cognac fumei, grf. Keglevich és grf. Eszterházy, honi gyártmány, Cuba Puroziek, Halász-fele kecskeméti Malaga sect.

Mindenféle rum és likörök, ugymint: jól felszerelt fűszer-, csemege- és lisztkereskedést, továbbá tudatom a n. é. közönséggel, hogy alkalmakra mindenféle hal-nem nálam megrendelhető. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Tisztelettel:

HEKSCH BERTALAN.

— Fogorvosi jelentés. Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy fogorvosi működésem végett **vasárnap, f. hó 11-én** Rimaszombatba érkezem és a „Három Rózsa” szállodában működésem ismét megkezdem. Mayer Ede fogorvos. dr. Kemény Ignác orvos-társa.

!!Legnagyobb és legolcsóbb bevásárlási forrás!!

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, miszerint a helybeli piacon már több év óta fenálló

ÜZLETEMET

átalakítva ujonnan rendeztem be és bátorkodom a t. cz. nagyközönséget a közeledő karácsonyra

JÁTEKÁRÚK

beszerzésére tisztelettel meghívni.

A hangzatos és sokat ígérő hirdetések és az árak kitételének mel-lőzésével, melyek amugy is csak a t. cz. közönség félrevezetésére czéloz-vák, csakis annak kijelentésére szoritkozom, miszerint

JÁTEKÁRÚ CSARNOKOMBNA

a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelű mulattató darabokkal szolgálhatok, ugy gyermekek, mint felnőttek részére.

Árúim minden versenyt felülmulóan, s a hirdetett árakkal szemben a legolcsóbbak; mert elvem csekély haszon mellett nagy forgalmat elérni.

Vidéki rendelmények, ugy fűszer, valamint diszmű és já-tékárúknban pontosan és olcsón teljesítettnek.

Midőn még t. cz. vevőimnek az eddigi bizalomért hálás köszöne-temet nyilvánítom ki, fogadják nagyrabecsülésem kifejezését mely-lyel vagyok

illő tisztelettel:

BRÓDI BERTALAN.

!!Legnagyobb és legolcsóbb bevásárlási forrás!!